

ZPRÁVY

*Společnost
Františka Bílka*

10
březen 1999

Nad dílem Františka Bílka v časopise Nový život

Ladislav Soldán

P. Sigismund Bouška i hlavní redaktor a vydavatel Nového života (1896 – 1907) P. Karel Dostál-Lutinov (1871 – 1923) od prvního ročníku velmi pečlivě dbali na grafickou úpravu a na výtvarnou podobu tohoto časopisu, hlavního orgánu Katolické moderny. A podobně, jako se snažili získat za přispěvatele významné básníky a prozaiky především z katolických kruhů, usilovali o spolupráci s předními výtvarnými umělci. Sám K. Dostál-Lutinov, když psal do brněnského listu Den fejeton *Naše revue Archa*, vyjádřil se následovně: "Nový život rostl z nejasné touhy po něčem velikém, k němuž mladistvé síly nestačily, ale byla tu neúměrná energie a slibné ovzduší jara ... V Novém životě jako v jádře, v zárodku obsaženy byly další snahy a projevy školy Florianovy, Demlovy, Obrození a Meditací i Archy – nepřišlo potom už nic podstatně nového. Vše jest jen pokračováním, tu poněkud intenzivnějším, tu chybnějším. Zejména v oboru výtvarném nemůže nic konkurovati s Novým životem, jenž uvedl do veřejnosti Bílka, Jeneweina, Köhlera, Wellnera, Mandela a jiné."¹

František Bílek, převážně se zdržující ve svém ateliéru v Chýnově poblíž Tábora v Čechách, byl v období druhé poloviny devadesátých let 19. století v rozkvětu sil. Soustředěn na svou tvorbu, získával zakázky převážně sakrální, ale sporadicky rovněž s motivy nikoli jen náboženskými. Kromě toho korespondoval s významnými osobnostmi křesťanského umění, například se Zdenkou Braunerovou, s významnými básníky a prozaiky, z nichž připomeňme Julia Zeyera, zájem o jeho práci měli i redaktoři časopisu *Moderní revue* a autoři soustředění kolem tohoto časopisu, v první řadě orgánu české dekadence.² F. Bílek byl především Bohem požehnaný sochařský talent; kromě toho však člověk velmi pracovitý bez bohémských sklonů tak častých u výtvarníků i básníků, zato muž nevšední hloubavosti a víry. Nikoli náhodou tedy Otokar Březina v korespondenci se S. Bouškou, J. Zeyer a později Jakub Deml anebo F. X. Šalda skláněli se v obdivu před tím, jak svérázně dovedl Bílek přemýšlet o mnoha duchovních problémech i náboženských otázkách a vyjadřovat se k nim.³

O tom, jak se redaktor Nového Života K. Dostál-Lutinov seznámil s F. Bílkem a jak ho získal pro spolupráci s časopisem, která se pak zdárně rozvinula, pojednává Stanislav Batůšek (1942 – 1996) v jedné kapitole své knihy, připravované ještě za autorova života, ale vydané až nedlouho po jeho smrti. Ostatně tato práce s titulem *Katolická moderna* nese výmluvný podtitul *Karel Dostál-Lutinov, jeho přátelé a spolupracovníci*.⁴ Dodejme, že jde o jednu z prací věnovaných Katolické moderně a zvláště jejímu hlavnímu představiteli K. Dostálu-Lutinovi, které mohly vyjít až po listopadu 1989. Prostředníkem Dostálových zprvu pracovních, ale poté rovněž přátelských kontaktů s Bílkem byl mladý člen Katolické moderny P. František Bernard Vaněk, rodák z jižních Čech, který byl nadto Bílkovým vzdáleným příbuzným. Patřil ke kněžím, kteří publikovali v almanachu *Pod jedním praporem* (1895), jímž katoličtí modernisté, básníci a spisovatelé hlavně z řad bohoslovců a mladých kněží vstoupili do literárního a kulturněpolitického dění devadesátých let. A v roce 1896, kdy začal vycházet *Nový život*, jako čerstvě vysvěcený kněz přijel do Chýnova, aby získal materiál ke své zamýšlené studii o

Bílkovi. Kromě Vaňka naléhal tehdy na Bílka rovněž Vilém Bitnar (1874-1945), jeden z členů Katolické moderny z neknežských kruhů, aktivní hlavně jako kritik a historik, v roce 1896 začínající jako technický adjunkt v kladenských železárnách. Spojenými silami se Bílka podařilo získat a sochař svolil, aby kresba jeho sochařské práce *Golgotha* (plastika Madony na Kalvárii) byla jako první publikována v Novém životě. Došlo k tomu až po váhání Dostála-Lutinova, protože redaktora Nového života překvapilo netradiční pojetí námětu, hlavně netypičnost postav Panny Marie a sv. Jana. Leč v jednom z čísel druhého půlroku časopisu (1896) byla kresba s názvem *Kalvárie* otištěna spolu s Vaňkovou studií o Bílkovi *Sochař mystik*.⁵ Od druhého ročníku (1897) přinášel pak Nový život, vydávaný až do roku 1904 v Dostálově kněžském působišti Novém Jičíně, pravidelně ukázky různých Bílkových prací se sakrálními náměty. Ale také práce psané: například úvahy blízké náboženským traktátům, které byly na pokračování publikovány pod názvem *Confiteor umění*.⁶

Mezi Dostálem a Bílkem rozběhla se čilá korespondence; dopisování vůbec v době, kdy se ještě nepříliš využívalo technických vynálezů, hrálo v komunikaci důležitou roli. Z korespondence je zřejmé, že v Dostálově hlavě zrodila se brzy po seznámení s Bílkem a úspěšném uvedení jeho děl na stránkách Nového života myšlenka na souborné vydání jeho prací. Z dopisů putujících z Chýnova do Nového Jičína anebo opačným směrem, ale také z korespondence mezi Bouškou působícím tehdy v Machově poblíž Hronova a Dostálem, stejně jako z listů, které si vyměňoval sochař se svými přáteli Zeyerem a Braunerovou je zřejmé, že příprava tohoto alba, jež pak v roce 1898 skutečně vyšlo, nepostrádala dramatické momenty. Rozvažovalo se například o tom, má-li být album opatřeno nějakým průvodním textem a kdo má být jeho autorem. Bílek navrhoval do alba především kresby s námětem modliteb, Dostál i jiné motivy, oba se zprvu neshodovali také co do uspořádání kreseb. Aby byla celá záležitost úspěšně dojednána, vypravil se nejprve Lutinov za Bílkem do Chýnova a Bílek pak návštěvu oplatil. Do Chýnova za Bílkem přijel z Machova i Bouška a podařilo se mu přesvědčit sochaře, aby navštívil též jeho...

Proč předchozí zmínky o cestách sochaře Bílka do různých míst, do východních Čech a na severní i jižní Moravu? Prostřednictvím cest originálního sochaře dále od jeho chýnovského centra, v němž žil a tvořil a ve kterém byl svým způsobem separován, se jeho dílo a osobnost dostávaly do povědomí širších intelektuálních vrstev, hlavně katolických. To mělo význam také v jiných souvislostech: Bílek byl totiž – z velké části proto, že se ve své tvorbě soustředil téměř výlučně na náboženské motivy – nepříliš oblíben v pražských výtvarných kruzích, které rozhodovaly o tom, co má anebo nemá v umění „budoucnost“. A také v tomto případě – stejně jako leckdy předtím i potom – se jejich předpovědi nesplnily...

Postoj oficiálních posuzovatelů vyjadřujících nespokojenost s Bílkovým uměním projevil se ostatně i poté, když v roce 1898 album Bílkových kreseb vydaných nákladem Nového života vyšlo jako subskripční výtisk pod názvem *Modlitby čisté a kající*. Album obsahovalo 25 kartonů, z toho 9 velkých (o rozměrech 65 x 50 cm) a 11 menších (50 x 30 cm), úvodní studii k němu napsala Zdenka Braunerová a byly publikovány i Bílkovy doprovodné texty k jednotlivým pracím. A tak bylo přijetí uměleckou veřejností dost chladné; nepochopení projevil třeba i někteří přátelé J. Zeyera jako sochař Josef Mauder a známý architekt Josef

Hlávka. Jako výjimku uvádí S. Batůšek kritika časopisu *Volné směry*, který napsal: „To, co zde ale Bílek ukázal, svědčí o umělecké jeho hotovosti ... o serióznosti jeho práce, vážnosti a studiu.“

Rovněž dnes, s odstupem let a za proměny některých hodnoticích kritérií, se názory teoretiků umění i prostých, anebo tak či onak intelektuálně fundovaných vnímatelů výtvarných artefaktů na dílo sochaře Františka Bílka různí. Ale například zmíněné Bílkovo album vydané prostřednictvím *Nového života* není dnes považováno za uměleckou prohru, ani za krok zpět. Poprávu tedy končí S. Batůšek pasáž věnovanou Bílkově spolupráci s *Novým životem* větou: „... Je nesporné, a po letech to přiznal sám F. Bílek, že k jeho pozdějšímu, téměř obecnému uznání přispělo vydání jeho *Modliteb* významnou měrou.“⁷

Ještě však k ingeniu, k přitažlivosti vskutku nevšední osobnosti F. Bílka. Právě on na počátku 20. století inspiroval svými plastikami jednoho z velkých básníků české literatury Jakuba Demla, který v té době začal přispívat do *Nového života*. Jak známo, Demlovou knižní prvotinou z roku 1904 je *Slovo k Otčenáši Františka Bílka*. Základním znakem tohoto díla je snaha o souzvuk modlitby sochařovy (Bílkových plastik s náměty na slova Otčenáše) s modlitbou básníka-kněze. Sochař-mystik a svérázný křesťanský myslitel F. Bílek patřil v této době k nejbližším Demlovým přátelům.

Poznámky:

¹ Dostál-Lutinov, K.: *Naše revue Archa*. In: *Hovory Dne II. Feuilletony o literatuře, umění a životě od K. Dostála-Lutinova*, sv. XII Lidové knihovny Dne, Brno 1924, str. 28-32, srov. str. 28. Časopis *Archa* vydával K. Dostál-Lutinov v Prostějově (zde se stal farářem r. 1904) od roku 1912 jako pokračování *Nového života*; sám řídil jeho 1. – 5. ročník (1912-17), pak se podílel na redigování *Archy* až do své smrti. *Archa* vycházela do roku 1948 jako orgán Družiny literární a umělecké v Olomouci. Také časopis *Meditace* z počátku 20. století lze pokládat za jeden z orgánů katolických modernistů. K problematice Katolické moderny srov. z poslední doby mj.: Soldán, L.: *P. Dostál-Lutinov a Nový život: dva sloupy Katolické moderny*; Časopis Matice moravské CXV, 1996, č. 2., str. 333-343; v téměř číslu srov. dále stati Jiřího Hanuše a Mojmíra Trávníčka.

² Srov. mj.: *Přátelství básníka a malíře* (1941) – korespondence J. Zeyera se Z. Braunerovou; *Básník a sochař* (1948) – korespondence s F. Bílkem, zde mj. pasáže věnované K. Dostálu-Lutinovi a časopisu *Nový život*.

³ Srov. mj. *Vlídne setkání. Vzájemná korespondence Otokara Březiny a Sigismunda Boušky*, Votobia, Olomouc 1997 (k vydání připravili Miroslav Červenka a Petr Holman. Poprvé in: *Literární archiv 23. Památník národního písemnictví*, Praha 1989, str. 7-134. Dále srov. Svozil, O.: *Korespondence Otokara Březiny s Karlem Dostálem-Lutinovem (z let 1896-1904)*, *Archa* 1939. A rovněž soubor: *Přátelství básníků. Vzájemná korespondence Karla Dostála-Lutinova s Juliem Zeyerem a Otokarem Březinou*, Host, Brno 1997 (podle rukopisné edice Oldřicha Svozila zpracoval Stanislav Batůšek).

⁴ Baňšek, S.: *Katolická moderna. Karel Dostál-Lutinov, jeho přátelé a spolupracovníci*, Arca JIMfA, Třebíč 1996. Práce je členěna na kapitoly věnované K. Dostálu-Lutinovi, S. Bouškoví, Beneši Methodu Kuldovi, Františku Skalíkovi, J. Zeyerovi, O. Březinovi, J.Š. Baarovi, F. Bílkovi, Janu Köhlerovi, Josefu Florianovi a Anně Kalmanové.

⁵ Vaněk, Fr.B.: *Sochař mystik*; *Nový život* I, 1896, II. půlrok, str. 57-61. Ze závěru stati uvádíme: „Ale nedivím se, že má Bílkovo umění dva póly: jeden přitahuje a druhý odpuzuje. B. praví posluchačům něco velkého, ale také trpkého; krouží na mystických křídlech tak vysoko, že jej diváci nevidí a když, tedy – malého: B. vypráví nadšeně, co vidí jasně ve své intuici – posluchači se smějí, poněvadž sami nevidí ničeho – krátce kriterion publika našeho zní: *Já ti nerozumím, ergo: nejsi umělcem*. A také

kritika, jež nedávno v provolání *Moderny* volala k umělci: *Buď svým a budeš českým, nezdá se mi upřímně zažitý požadavek Tainův: Curiosité universelle*" (srov. str. 60-61).

- ⁶ Bílek, F.: *Confiteor umění*; *Nový život* II, 1897, str. 3-5, dále počínaje str. 34, 60, 91. Do druhého ročníku přispěl F. Bílek také statí *Za Pravdou*, srov. str. 162-164, 181-183 (nedokončeno). Problematikou všech Bílkových statí publikovaných v *Novém životě* a také jeho významem pro výtvarnou stránku časopisu chceme se věnovat ve druhé části této studie, kterou připravujeme pro *Zprávy Společnosti Františka Bílka*.
- ⁷ Srov. Batůšek, S.: *Katolická moderna*, I. c., kapitola věnovaná F. Bílkovi.

PhDr. Ladislav Soldán, Csc. (10.10.1938 Brno). Od 1977 vědecký pracovník Ústavu pro českou literaturu AV ČR v Brně. Vystudoval Filozofickou fakultu MU v Brně (Filozofie-dějepis, 1961; Divadelní věda, 1970). Od 1991 působí rovněž jako pedagog na Filozoficko-přírodovědecké fakultě Slezské university v Opavě. Zabývá se především problematikou dějin české literární kritiky a filozofického myšlení (F.X.Šalda, H.G.Schauer, B. Václavek, J. Strakoš, B. Fučík, O. Králík, O. Sus). Žák O. Suse (1976-1982). Publikuje recenze, kritiky v novinách, přispívá do odborných periodik a sborníků; 1992-94 v redakční radě časopisu *Proglas*, 1990-97 v redakční radě časopisu *Host*. Podílel se na kolektivních pracích: mj. *Lexikon české literatury* (1985, 1993), *Knihy o Čapkovi* (1986). Editoval + doslov mj. K.Schulz: *Tvář neznámého a jiné prózy* (1998). Knižně mj.: *Jaroslav Hašek* (1982); *Přehledné dějiny literatury II. Dějiny české literatury od konce 19. století do r. 1945 s přehledem vývojových tendencí světové literatury* (1995, s B. Balajkou a E. Charouzem); *Přehledné dějiny literatury III. Dějiny české a světové literatury od roku 1945 do současnosti* (1997, vedoucí autorského kolektivu s B.Hoffmannem a s dalšími).

O něm: *Kdo je kdo v České republice 94/95*; *Slovník českých filozofů* (1998).

Má léta prožítá u Bílků – a s Bílkovými

Jiří Dunovský

I.

Byla to pro mne vždy zvláštní vila – před Špejcharem na rozcestí dvou cest a dvou linek tramvaje – jedné na Hrad, druhé do Dejvic. Nejprve jsem chodil či jezdil kolem ní se zvláštním pocitem, zvědavostí, co je to zač, a pak, když jsem se dozvěděl, komu patřila a kdo to byl pro nás a pro celou naši zemi a jaké měl zázemí, pocit zvláštnosti se proměnil v zatajený dech. Přes Březinu a Zeyera jsem se dostal k Františku Bílkovi, k jeho Komenskému v zahradě té záhadné vily, o níž jsem se pak dozvěděl, že představuje obilné pole a že ona rovná střecha byla mimo jiné první rovnou střechou v Praze.

Vedeni doktorem Křivským, pozdějším manželem Marie Pavlíkové, jsme mohli tuto vilu navštívit a seznámit se nejenom se střežnými Bílkovými sochami, grafikami, texty, ale i s celým domem, který dýchal stejnou atmosférou uvnitř, jako ji vyzářoval naven.

František Bílek, Otokar Březina a jejich duchovní odkaz oslovil v nejtěžších dobách naší země společenství mladých lidí, soustředěných kolem doktora Křivského a snažících se o duchovní obrodu sebe samých a světa kolem sebe. To bylo také symbolické znamení a výzva, abychom se nejen zastavili u těchto velkých milníků rozvíjejícího se duchovního života, ale abychom zde i načerpali další sílu, další odvalu k pokračování cesty, kterou jsme nastoupili, hledající správný směr. V té vile jsem našel Slepce, kteří hledají, vzájemně se podpírajíce. Našel jsem zde Bílkovy prvotiny, které předznamenaly celý jeho život – především Orbu. Našel jsem zde i fantastický mýtus dějin českého národa, který končí kdesi na Bílé Hoře, Adamův pád i jednu ze studií ke Krucifixu, který mne tehdy neobyčejně vzrušil a znovu a

znovu vzrušuje, kdykoliv navštívím katedrálu sv. Vít. A pak mnoho těch dalších, ke kterým jsem se neustále vracel a snažil se je pochopit.

Jedno mne však dodnes neopustilo. Slepici a pak reliéf Duchovního setkání – „Do tvých očí pokorně se dívaje, sama sebe uvidím a ještě nebe za Tebou.“ Tolik lásky, tolik opravdovosti, tolik oddanosti a pokory. To vše bylo konfrontováno poznáním lidí v tomto domě, Bilkovi nejbližších. Paní Berta Bílková, osvícená, krásná, bělovlasá žena, plná moudrosti, tolerance, ale též Bilkovy plnosti ducha, a pak paní Bertička, umělcova dcera, strážkyně jeho dědictví až do samého konce.

Kruh byl zvláštní společenství mladých lidí – ve věku kolem 18 – 20 let, které znovu a znovu dr. Křivský již od dob želivského premonstrátní koleje sdužoval, aby po únoru 1948 z nich vytvořil podivné sdružení. Navenek legalizované v různých organizacích, zvláště po rozpuštění skautingu, z něhož všichni vycházeli, uvnitř učící se žít v plnosti života, lásky a porozumění, žít duchovními ideály, jež čerpali odevšad, kde to jen bylo možné. Učili se sebezpoznání, sebereformě, kontemplaci, vigiliím, učili se poznávat to nejcennější z filozofie, věd, uměleckých děl, umět dávat a umět přijímat. Při této cestě jsem našel blízkou duši, s kterou jsme se rozhodli společně jít životem. Naše autorita, dr. Křivský, schválil naše rozhodnutí a také nabídl pomoc v hledání možnosti někde společně žít.

Vlastní síly v tehdejší Praze nepomohly, plánované bydlení nevyšlo, a my museli žít v jakémsi podnájmu u sestry majora Makovičky, blízkého přítele doktora Křivského, kteří spolu bydlili jako dva staří mládenci.

Bylo to ke konci roku 1951. Nebylo to ale dobré bydlení – a pak jsme přijali do podnájmu další, právě provdanou členku Kruhu – jak jsme našemu společenství říkali.

A tak dr. Křivský zasáhl podruhé. „Mám pro vás byt, vlastně podnám, skutečný podnám, ale úplně jiný než bývá.“ Němě jsme se na sebe s Evou podívali a čekali další. „Je to u Bílků.“ Nesmírným překvapením jsme jen vydechli. „Ano u Bílků – a zítra se tam máte jít představit a podívat se na svůj pokoj.“

Nevěřičně jsme druhý den zaklepli klepadlem na vyfazaná vrata či vstupní dveře do vily. Přišla paní Bertička Mildová a milými slovy nás přivítala: „Již na vás s mamičkou čekáme.“ Vstupní hala úplně jinak zazářila než kdykoli před touto návštěvou, ač byla chladná jako ostatně celá vila. Byla totiž stavěna v době, kdy snad tolik na teple nezáleželo, měla jedno z prvních ústředních vzduchových topení v Praze. Dosud jsou tam průduchy, ve sklepech možná i kamna, která však nebyla příliš využívána. Ukázala se totiž jejich nadměrná spotřeba a malá efektivita, a proto bylo vzduchové topení zrušeno.

Zato v obývacím pokoji či pokoji paní Bertky Bílkové, kam nás Bertička dovedla, bylo velmi teplo a příjemné. Zde jsme byli poprvé. Krásný pokoj, vybavený starožitným nábytkem, spojený s hudebním salonkem, kde visel portrét paní Mildové od Jana Kudláčka, čestně označovaného jako asistenta galerie Františka Bílka, spolupracovníka paní Mildové a vděčného přítele domu, Chýnova i této vzácné rodiny. Později jsme se spolu seznámili a naše přátelství trvá dosud.

A uprostřed tohoto pokoje nás očekávala „stará“ paní. Rozevřenou náručí nás přivítala a aniž by začala nějaká diskuse, vzala nás do vedlejšího pokoje, který označovala za náš byt. Byla to bývalá ložnice Bílků, později pokoj paní Mildové, kde byla také umístěna krásná, Bílkem vyfazaná ložnice, jež měla být nyní naším ložem. Opět ta zvláštní atmosféra, jež v krásných věcech dala ještě více vyniknout této ženě, byť již v pokročilejším věku, jako prozářené, nádherné osobnosti. Byl jsem u vytržení, že právě zde máme žít a že jsme tak vítáni těmito, pro nás dosud jen zprostředkovaně známými lidmi. A paní Bertička hned začala o způsobu života, o tom, kde co je v domě a jak se v něm vyznat. Jen poznání tohoto domu bylo dobrodružstvím a myslím, že jsem jej nikdy dostatečně nedožil, a snad ani nedocenil.

Na příští týden jsme domluvili nastěhování. To se uskutečnilo, jak bylo plánováno. Nebylo toho mnoho. Ostatně nebylo co a zde jsme vše měli. Byli jsme totiž hned přijati do rodiny. A tak začal můj podivuhodný život v tomto domě, v této rodině, který mne poznamenal na celý život.

Trval téměř tři roky a pak vlastně až do konce života nejenom staré paní, ale i Bertičky s poznáním Chýnova a nejbližších přátel rodiny Bilkových.

II.

Navenek se život tohoto domu a této rodiny jevil jako neobyčejně kultivovaný, spořádaný život ctěné patricijské rodiny, která ctí řád, pořádek, ohled k druhým i asertivitu, váženým patricijům vlastní.

Ve skutečnosti to však byl život vroucího naplnění a duchovního poznání, které projevovalo především úctu a udržováním duchovního a uměleckého odkazu či dědictví Františka Bilka. Však také při každé večeři, kdy jsme se scházeli v obývacím pokoji a kterou vždy na vybrané úrovni připravila paní Bilková, jsme děkovali modlitbou za poskytnutou stravu, končíce vždy: „Náš dům je Tvým chrámem a náš stůl Tvým oltářem.“

Často přišli na odpolední návštěvu různí hosté, nejčastěji přítelkyně paní Bilkové z mládí. Byli-li jsme doma, byli jsme obyčejně zváni k čaji. Vždy v pátek večer přišel na večeři bratr staré paní, dr. Jaromír Nečas. Ač více než osmdesátiletý, ještě ordinoval v České spořitelně jako závodní lékař. Jinak býval celý život praktickým lékařem v Praze na Starém Městě, kde po svém významném otci převzal jeho ordinaci. Zde jsem se setkal s bezprostředními začátky moderní české medicíny, s jejími nejslavnějšími postavami, o nichž dr. Nečas hovořil jako o přátelích či učitelích. Mnohé jsem od něho získal, především oddanost k pacientovi, skutečně trpčícímu, poctivost k vědě a jejímu uvádění do praxe a pocit vysoké cti být lékařem i pravou loajální kolegialitu lékaře k lékaři. A ovšem též zvláštní ohleduplnost k nemocným – když vyšetřoval ženy, nikdy ne nahé, vždy alespoň nějakým živůtkem zakryté. Na to, jak vedl porod, jsem se jej neodvážil ani zeptat.

Na druhé straně ode mne – jako od svého, byť velmi mladého kolegy získával nové poznatky z medicíny. Zvláště antibiotika jej zajímala. Ta byla v té době totiž ještě ohromnou událostí, s níž se také chtěl dobře seznámit. Vedle toho, že jsem tak měl příležitost potkat a poznat řadu významných lidí či jejich manželek, měl jsem příležitost naučit se pohybovat v tomto společensky velice náročném prostředí. Vždyť jen i prosté podávání čaje bylo provázeno přemnožstvím příborů a talířů, s kterými jsem si dlouho nevěděl rady.

Hrubé slovo, zvýšení hlasu, nesplnění slibu – to vše a ještě mnoho dalšího bylo nemožné. Nevím, zda došlo někdy mezi oběma Bertičkami k nějakému nedorozumění či napětí. Jistě ano, ale nikdy to nebylo ani v nejmenším vidět či znát.

Bylo tomu tak i ve vztahu k nám. Samozřejmě bylo potřeba udělat celou řadu věcí v domě, zamést sněh, poklidit na dvoře atd. Snažil jsem se dělat, co jsem uměl, ale moc toho nebylo a mnoho jsem si ani neuvědomil, že mám udělat a kdy – snad kromě hrubých prací, jako přinést uhlí ze sklepa, nejhlubší části domu, který tvořila zazděná pevnostní chodba z doby Marie Terezie. Nebo zamést sněh. To byla nějaká délka kolem celé vily až dozadu! Občas jsem také šel nakoupit, ale jen mléko a chleba či rohlíky. Více jsem nesměl. Jinak jsem byl v případě potřeby požádán paní Bertičkou: „Pane Jiří, měli bychom ...“ Stará paní mne však vždy oslovovala „pane Jiříčku“.

Bilkovi však v té době byli chudí – či vlastně chudě. Paní Bilková měla malou penzi, přiznanou z čestné penze Františka Bilka, kterou dostal od prezidenta Masaryka. A paní Mildová právě musela skončit ředitelování sociální služby církve československé, která byla – tak jako všechny charitativní organizace – v té době zrušena, a stala se pensistkou. Nevím

dodnes, jak to dělaly, že udržely úroveň. Jistě něco prodávaly, ale to jen díky pochopení některých galerií. Vždyť tehdy Bílek patřil mezi proklatce doby, duchovní umělec neměl co říci člověku, chystajícímu se na nové světlé zítřky socialismu. Nakonec, ale to bylo již po našem odchodu, předaly dámy celou vilu pražské galerii. Ta dům zrestaurovala, zřídila zde galerii a zaručila oběma dárkyním možnost žít zde do konce života. A to také dodržela.

Ačkoli byla doba velmi zlá – začátek padesátých let – o politice se zde vůbec nemluvalo. A to ani tehdy ne, když u nás na střeše stavěli policisté kulometry, jel-li Gottwald z Hradu. A to bylo dvakrát do roka. Jinak jsme byli nepřetržitě hlídáni policejní hlídkou, vždy tvořenou několika muži po zuby ozbrojenými, sedícími v tatraplánu – tehdy velmi moderním voze – před vilou. Vůz a hlídky tu však nebyly kvůli Bílkovým, ale kvůli zabezpečení Hradu. Dodnes, když jdu Mickiewiczovou ulicí kolem vily, dívám se, zdali tam ještě tatraplán nestojí.

Nemluvalo se ani tehdy, když byl Kruh rozehrán a Dr. Křivský a někteří další zatčeni. Ale nabídli mi, abych z půdy odnesl dětské, odložené či nijak vzácné knihy a vyměnil je za pomoci dr. Pavlíkové a majora Makovičky za knihovnu dr. Křivského. Nevím, co říkali estébáci, když našli u tak vzdělaného člověka, jako byl dr. Křivský, takové knihy.

Galerie byla otevřena a zpřístupněna veřejnosti asi dvakrát týdně, na požádání kdykoli. Paní Mildová nebo Jan Kudláček požívali výklad, kterému jsem často naslouchal a mnoho tak získal. Jinak jsem otvíral dům a uváděl návštěvy.

Ještě po rozehrání Kruhu jsme se – naše družina – scházeli u Bilků a pokračovali v programu. Ale doba přituhovala a kdykoli mohlo přijít zatčení.

V té době se nám narodila holčička Eva. Na tuto událost mám zcela zvláštní vzpomínku. Porodní bolesti začaly z večera, k ránu vyvrcholily, a tak bylo nutné jít do porodnice. Blízko bylo Jeriovo sanatorium, kam jsme se vypravily. Když jsme tam došli, byla to zcela jiná budova, než jsem se domníval. Teprve později jsem zjistil, že to byla jakási centrála STB. Tehdy nás vyhodili. Vzal jsem taxíka a jeli jsme raději do Všeobecné nemocnice k Apolináři, kde vše dobře dopadlo.

Od té doby jsem byl prakticky v Praze na studiích sám, žena se starala o holčičku a já jí vozil přednášky, abychom mohli dokončit studia. V té době jsem k Bilkovým obzvláště přilnul a také oni ke mně. Byl jsem tzv. osamělý muž a ten potřeboval zvláštní péči a ochranu. A právě zde se opět projevila ona patricijská či patriarchální tradice, kde žena musí ochránit muže a strážít oheň domu. A já byl – alespoň trochu – součástí tohoto domu a ohně.

Často a dlouho jsem tehdy mohl rozmlouvat s paní Bílkovou, poznat její život, vztah k Bilkovi, k ostatním velkým lidem té doby, se kterými byli přáteli i se kterými nebyli. Ale ani v tomto případě se nikdy nevyjadřovala k nikomu pohrdlivě, odsuzujícím. Jen utrousila poznámku, která jen hodně zdaleka naznačovala jistý nesouhlas či nepřízeň. Ale přece jen poněkud zřetelněji prosvítalo občas nepřilíš srdečné přijímání některých žen.

Jak je obecně známo, k pražské vile Bílkových patřil i Chýnov. František Bílek si jej postavil jako mladý umělec za podpory Julia Zeyera na zahradě svého otce v Chýnově. Stalo se tak již ve stylu jemu vlastním, s velkou pracovnou, kde zprvu sám žil a kde se také seznámil s Bertou Nečasovou. Setkání mně paní Bílková líčila jako zázrak či zjevení a ještě v jejím vysokém věku z ní zářila ohromná láska k Františku Bílkovi. Pro ni vlastně nikdy neodešel.

Chaloupka, jak se u Bilků potom říkalo, sloužila jako letní byt, kam umělec s rodinou odjížděl na prázdniny. Po válce v ní bydlel syn František, než emigroval s celou rodinou do Jižní Ameriky. Pro dámy Bílkovy to však byl stejný odkaz jako dům v Praze a vlastně celé dílo Bílkovo. I zde dýchalo v každém směru.

V pracovně je nad vchodem umístěn snad jediný barevný obraz Bílkův, Večeře Páně. Je z něho patrna i ona jeho barevnost, jež ho převedla z malířství na sochařství, a možná i jistá ponurost barev vůbec. A pak první verze Kristovy hlavy ze svatovítského Krucifixu!

Patřice do rodiny, byli jsme pozváni na nějaký čas o prázdninách také do Chýnova. Bydleli jsme i s dcerkou v podkrovní místnosti, velmi pěkné, s nesmírným počtem hraček, které zbyly po vnučích paní Bílkové.

Pamatuji si jeden krásný letní den plný slunce, květů a včel. Obědvali jsme venku, ve včelině, jak se tu říkalo ještě po Františku Bílkovi. Dávno tu již včely nebyly, jen krásně prostřený stůl, plno jasu, klidu, pohody. Bezchvatné servírování výborného oběda a ještě bezchvatnější jeho konzumace. Snad větší idylu jsem ještě nikdy nezažil. A pak káva a dortíček, poté klid v lehátku.

Po promoci jsem se dostal do Tábora. Zde jsem téměř každý den pozdravil Mistra Jana v parku před nádražím a prožíval onu husitskou atmosféru, která také učarovala Bílkovi. Pan farář Miřejovský, s nímž jsem se při ošetřování jeho nemocných dětí seznámil, mně ukázal na Masarykově domě evangelické církve dva reliéfy Božích bojovníků od Františka Bílka.

Když byly dámy Bílkovy v Chýnově, vždy jsem v té době za nimi jezdil. Později, když už jsem se zmohl na auto, patřilo k mé výsadě paní Bílkovou dovézt na prázdniny do Chýnova a po prázdninách zpět do Prahy. Byla to vždy událost, plná radosti, zvědavosti a také sladkostí a výtečného pohoštění.

Chýnov, to je pro mne také mohutná a opět zvláštní Modlitba, vztažené ruce Krista a pod ním hrob rodičů umělce, poté i jeho samého. Nyní pak také poslední odpočinek obou dam – skutečných dam Bílkových, u kterých jsem měl to štěstí, čest, privilegium či dar žít, být obohacován na cestu životem díky jejich životům, díky životu a dílu Františka Bílka.

Prof. MUDr. Jiří Dunovský, DrSc. je dětský lékař, který se celý život zabývá problémy ohrožených, postižených, týraných a zanedbávaných dětí. V této oblasti rozsáhle publikuje jak u nás, tak v zahraničí. Je členem Americké pediatrické společnosti a řady dalších mezinárodních pediatrických organizací. Je zakladatelem známých SOS vesníček.

Výše uvedený text autor připravil a přednesl pro Společnost Františka Bílka v květnu 1998.

Bílek – Březina

Libuše Svobodová

Dva umělci – dvě Cesty. Ztvárnili slovem i obrazem cestu duše za poznáním. Mystici, kteří i po dosažení poznání setrvali v činnorodém životě, neztratili kontakt se světem, naopak se snažili své poznání sdělit bratřím.

Každý z nich vycházel z jiných zdrojů – Bílek z křesťanské mystiky, Březina z idejí Schopenhauera, Kanta, Platona. Každý svou cestou došel k poznání, které je jen jedno.

Bílek se snažil učinit své myšlenky přístupnými, vysvětlit smysl svých uměleckých prací, Březina psal své básně a eseje s vědomím, že jeho ideje jsou přístupny jenom lidem duchovně vyspělým - bratřím - stavitelům chrámu.

Bílek šel cestou lásky, Březina cestou rozumu. Oba považovali život za místo, kde si lidstvo odpykává své viny. Bílek vinu lidstva, že zabilo „Boha - Lásku“, Březina mystickou vinu narození. Otázka tajemné viny se objevuje v několika básních, jako v Legendě tajemné

viny, Stráži nad mrtvým, Se smrtí hovoří spící, Zpívaly vody. V Hudbě slepců říká: „Jdou naše duše v tisíciletích exilem země, slepci oslepli mystickou vinou narození.“

Bílek dospěl k přímému nazírání - vidění Krista ve své duši. Březina tyto chvíle nazýval „rozhodující okamžiky“. Líčí je ve stejnojmenném eseji takto: „Chvíle, kdy cítíme jasně projevenou přítomnost své duše podobají se blesku, v jehož náhlém zašlehnutí atmosféra našeho světla stává se soumrakem. V tekoucím zrcadle barev, zvuků, tisícových neviditelných proměn, jimiž ustavičně procházejí všechny věci před našimi zraky, zhlíží se tu její obraz.“

Bílek své poznání zpodobňoval výtvarně. Vyjadřoval je i slovy, ale za svůj hlavní vyjadřovací prostředek považoval kámen. Bratřím tvůrcům řekl: „Nemohu Vašeho pera klidně v ruce udržeti. Poznáte i mé výtvarné mluvy navyklý pohyb. Jsem zvyklý silnému rozmachu a součinnosti všech svalů najednou. Zvyklý na kamenné slovo skrblim i zde výrazem. Mlčení střízlivosti a tvrdosti nemohu ani zde se ubránit.“

Bílek prožil mládí v samotě, v lese. Už od mládí byl náboženským zanícencem. Poznal Boha v sobě, ve svém srdci, v přírodě i ve světě a došel Nejvyššího poznání. Vyšel ze samoty do života, aby svým uměním sděloval bratřím pravdu, kterou poznal, aby zarůstal do stromu bratři tam, kde je rána nejtěžší.

Březina své mládí považoval za smutnou, elegickou píseň, bolest nad mládím, které nežil, vyznívá z jeho první básnické sbírky. Ale ve Svitání na západě překonává melancholii, pesimismus, zhošťuje se pocitu osamocení. Zpívá bratřím: „Životem prošli jsme od plamenů extasí, tepajících jak plameny křídla, až k omdlévání duše, kdy pruty bolesti, žhavé, v páteře provlékají se míchou.“ Ve Větrech od pólů dospěl až k extatickému uclívání Nejvyšší bytosti: „Nejvyšší! Otče nezrozeného! Přijmi hymnus zpívajícího o polednách!“

Stavitelům chrámu byla vykoupením tajemné viny bolest a práce. V poslední své básnické sbírce Ruce dochází až k jasnovidné perspektivě budoucích věků:

Uhasla země, vysvobozená ... V hrůze své nesmrtelnosti,
z mystických břehů svých zříme, jak dále se valí slávy tvé proud:
v černé oblouky mostů, rozpjatých nekonečnosti,
vždy nádhernější světy, se signály barevných ohňů, vidíme plout:
ale jak zrnka písku v hodinách přesýpacích jsou hvězdy,
a znovu a znovu je obrací vůle tvé mlčení, tíže a soud.

Zdrcení nesmířnosti tvé slávy, čekáme stále, teskni a tiší,
na sladké usmání smíření tvého, skončení dní,
zchladnutí snění rozžhaveného, na času zjasnění vyšší,
zlomení mystické vazby, odpuštění,
a naše slzy, déšť věčný, do srdci živoucích kanou,
v krůpějích ohně a touhy tam páli, vzlykotem lásky tam zní.

Otokar Březina ve svých pěti básnických sbírkách zaznamenal cestu duše za poznáním. Duch, jehož touha po poznání uchvátíla víchrem tajemných dálek, nalézá poznání, ale vrací se zpět k zemi a lidstvu. Tvůrčím, objevitelským činem básnickým je vidění zástupů, které se účastní na vývoji budoucího věku.

Na prahu bratří usedal jsem, záhadný cizinec, podvečer
a v dalekém šumění vod, a v písni větrů a zářících sfér,
o práci země a světě, jenž v hlubinách lásky se přede mnou šel,
k útěše bratří jsem zpíval, šťasten z úsměvu jejich, a věřil.

Březina sdělil své poslání bratřím a odmítl se, věnoval se svému učitelskému povolání.

František Bílek byl nucen tvořit až do konce života. Své myšlenky zpodoboval nejen výtvarně, ale psal i články do časopisů, přednášel na shromážděních a v rozhlase. Stal se apoštolem svých myšlenek. Často se setkával s nepochopením, ale neustoupil od svých idejí, jak můžeme sledovat v celém jeho díle i v projevech z posledních let života.

Ve svých prvních pracích zpodoboval Krista – tvář Krista, která se mu zjevila v extatickém pohřížení za jeho studijního pobytu v Paříži – tvář bolestně klidná v nesmírném smutku. Vytvořil podobu Krista – lásky, z něhož i při smrtelném utrpení vyzařuje božství. Jeho Kristus je symbolem Vzkříšení.

V tomto období vytvořil také cyklus kreseb Otčenáš, k němuž napsal úvodní slovo Otokar Březina: „... vejděte do hořkých, tichých, zamyšlených zahrad přítomného díla. Tajemství modlitby rozzáří se Vám v novém světle. Poznáte, že v sobě odráží celé dějiny lidské duše na zemi od prvního výkřiku zdrcení a bolestného zhořknutí pozemských věcí až k oddanému přijetí života a radosti a až k posledním, extatickým vyšším spočinutí v Náručí – před novou vítěznější a mlčenlivější cestou...“

Otokar Březina považoval modlitbu za zázračnou útěchu víry – „ne modlitbu slov, ale modlitbu harmonických rozvlnění nitra, slavných příslibení dobrého, odpuštění a lásky, pochopení a obejmutí všeho, roztoužení se po kráse eternými polibky bytostí mrtvých, bytostí vzdálených a bytostí milovaných. Proč bychom se zbavovali víry, že leží tajemná moc v tomto nejvyšším rozzáření se duše? Moc působící do dálky a hovořící nevysvětlitelnými útěchami v těch hlubinách duše, kam nesvítí pozemské světlo. Neboť atmosféra duší je jiná než atmosféra země a čas a prostor existuje jen v omezeném hmotném poznání smyslů.“ (Z dopisu Anně Pamrové v srpnu 1896.)

František Bílek vytvořil osm obrazů k Březinově sbírce Ruce, esej Nejvyšší spravedlnost doprovodil pěti dřevoryty: *Tvůrce u svého obětního oltáře. V pozadí neklid a bouře* (1), *Jest zaujat krásou vycházejícího slunce* (2), *a vidí, jak i jeho Slunce má Svůj kříž* (3), *a Svoji ránu* (4), *Tak poznává „Nejvyšší Spravedlnost“ a klade pak za oběť sama sebe* (5).

V době svého tvůrčího rozmachu realizuje Bílek sochařsky své kresby k Cestě – cestě člověka na zemi, kterého v nás tisíciletí zrodila a který v nás pro tisíciletí se rodí. V pozdějších letech se zabýval historií českého národa a vytvořil některé velké postavy české reformace. Cyklus postav české reformace je pokračováním cyklu Cesta – cesta lidstva věky, je domyšlením přínosu českého národa k duchovnímu usilování lidstva, k všelidské snaze po spasení člověka.

Bílkovo dílo přesahuje hranice národa, hranice církve, je všelidské. Jeho ideou bylo soustředit všechna vyznání pod jednou střechou. V chrámu přírody by se měli sejít a velebit Tvůrce lidí všech vyznání.

Bílek – Březina, dva umělci, kteří výrazně pozvedli duchovní atmosféru své doby.

Otokar Březina byl nejuznávanějším básníkem své doby, ale uvědomoval si, že jeho současníci ho nepochopili, že nemá následovníků. V dopise Františku Bílkovi píše: „Bloudí někteří mým dílem jako podél řeky, zaujati rytmickým tepotem vln, ale k místům, odkud prýští, a k jejímu ústí, kde se vlévá do věčného moře, nepocházejí.“ Dnes najdeme dílo tohoto velkého básníka a mystika jenom v knihovnách, dosud se nenašel nakladatel, který by je znovu vydal.

Rovněž František Bílek nemá následovníků. Jeho díla jsou veřejnosti přístupna v jeho ateliérech v Praze a Chýnově díky velkorysosti rodiny, která je darovala Galerii hlavního města Prahy. Dosud nebyla uspořádána celková výstava jeho prací, ani nebyla zpracována ucelená historicko-umělecká publikace o tomto velkém synu českého národa.

(Úryvek z knihy *Cesta Františka Bílka*, vydalo nakladatelství „Zvláštní vydání ...“, Brno, 1998.)

Cesta

Cesta je pro Františka Bílka obrazem života: „Život náš bral se cestou.“ Co je cesta jako taková? Není to pohodlná silnice nebo dálnice. Cesta se vyznačuje tím, že má pevný kamenitý základ, který skýtá neochvějnou jistotu, že se nikam nepropadneme ani nezabloudíme. Ano, na této cestě je možno sklouznout, upadnout, utrpět úrazy. Je však třeba vstát a jít, stále pokračovat. Ani cesta Františka Bílka nebyla „procházkou růžovou zahradou“. Cesta však není také místem, kde bychom si mohli postavit dům a tam zůstat. Každá cesta někam vede a končí dosažením cíle. Tak i život Ježíše Krista, který byl „Cestou“ se všim všudy, byl završen jeho „Cestou cest“ na Kalvárii. František Bílek právě „Cestě“ věnoval část své tvorby. Ukazatelé jeho „Cesty“ jsou nejen starozákonní proroci, ale i Rama a Krišna, každý z nich má své místo na cestě života.

Ježíš říká učedníkům, když se jej ptají kde bydlí: „Pojďte a vizte!“ Toto je opět vybidnutí k cestě. Jinde říká Ježíš: „Já jsem Cesta, Pravda a Život.“ Bylo by možno chápat tento výrok takto: „Já jsem Cestou k Pravdě a to je Život“?

Jak víme Nový zákon byl napsán několik desítek let po smrti Krista, několikrát byl překládán a upravován. Nevíme proto, jak to bylo původně řečeno a později upraveno tím, kdo a jak pochopil význam tohoto výroku.

Abychom pochopili dílo Františka Bílka, musíme vycházet z křesťanského pojetí života Krista, z jeho vybidnutí k „Cestě“, jak to chápal František Bílek, který se proto nemohl plně shodnout se žádnou církví.

Může vzniknout názor, že toto jsou věci, které nesouvisí s dílem Františka Bílka. Je však třeba si uvědomit, že život každého člověka, tedy i Bílkův, je cestou za poznáním „Pravdy“ a učení Ježíše Krista je světlem, které ozařuje tuto cestu našeho života a my, jak zobrazuje Bílek ve své Orbě křížem, každý neseme svůj kříž, vykonávajíc tak orbu na poli těla i ducha.

Zanedlouho budeme slavit Velikonoce. Připomeňme si tedy v této době celý život Ježíše Krista a jeho vyvrcholení - spojení jeho krve se zemí na Kalvárii. Je to mnohoznačné mystérium a jedním z pohledů (naplnění Otčenáše „Buď vůle Tvá“) je to, že tím byla dána možnost individuálního poznání „Pravdy“ každému člověku, zatímco dosud bylo toto poznání výsadou zasvěcovacích středisek a chrámů a bylo přístupné jen vybraným jedincům. Ježíš učí veřejně a přináší „Pravdu a Lásku“ všem. To odmítali přijmout farizeové a zákoníci, kteří si chtěli udržet moc nad lidem. Proto byl Ježíš ukřižován.

Nechci se věnovat jenom popisu jednotlivých prací Františka Bílka, „...jsou to jenom třísky, které odlétají z mého života. Jak nesnadno dle opačného otisku poznání vlastní člověka dílo,“ říká František Bílek. Ve své Stavbě budoucího chrámu v nás hovoří o „čtyřech aspektech chápání umění“, a proto nechci zůstat jen u toho prvního. Snažím se tedy přihlížet k dalším vnitřním souvislostem a vlivům a pomoci tak pochopit toto dílo v nejvnitřnější náplni jeho významu, v duchu Bílkova: „Pravda se nedává, buďto ji člověk sám v sobě nalézá, nebo ji nenalézá vůbec.“ A to je „Cesta“ Františka Bílka. Jeho dílo je svým duchovním obsahem tak bohaté, že je možno se k němu vracet z různých pohledů.

Přeji Vám velikonoční zamyšlení v nejvnitřnější podstatě díla tohoto umělce.

Přibyslav Šimice

Sochař František Bílek v roce 1930 umělecky ztvárnil „Kristův hrob“ pro kostel sv. Václava církve československé husitské v Praze na Novém Městě. Dílo vzniklo z iniciativy jeho syna, který zde působil jako duchovní. Znázornění Kristova hrobu bylo určeno pro velikonoční shromáždění a slavnosti. Dílo vycházelo z novozákonního svědectví a současně navazovalo na dávnou minulost kostela sv. Václava. V předhusitské době totiž tento kostel patřil křížovníkům - strážcům Božího hrobu, jejichž řád byl založen v Jeruzalémě ve 12. století.

Hrob byl umístěn v blízkosti vchodu do kostela. Mezi kameny obklopenými palmami a květinami stál nápis mistrovým písmem: „*Evangelium S. Jana XIX., 41 - A byla na tom místě - kdež ukřižován byl - zahrada - a v zahradě hrob nový - v němž ještě žádný nebyl pochován.*“

Na zemi stály dvě vysoké vázy symbolizující nádoby s drahými mastmi. K nim se vztahoval nápis: „*Báně zlaté plné vůně, jež jsou modlitby svatých.*“ (Zjevení Janovo 5, 8.)

Bylo upuštěno od myšlenky položit do hrobu sochu Kristova mrtvého těla, jak to bylo běžné v římskokatolických kostelech. Měla být naopak vyjádřena myšlenka zduchovnění vzkříšeného Krista a jeho věčný život mezi lidmi a v nich. Proto na bílém plátně, které zůstalo podle svědectví evangelistů v hrobě, byla položena Bible a na ní kalich.

Pro tichou meditaci u znázorněného Kristova hrobu sloužil text modlitby: „*Ať jsme zahradou Tobě blízkou - a v ní naše srdce jako hrob nový - v němž ještě nikdo nebyl pochován - srdce plné modliteb svatých - tam si Tebe pro vždy pochováme.*“

Později byl při úpravách kostela Kristův hrob odstraněn. V současnosti se z této Bílkovy práce v kostele sv. Václava bohužel již nic nenachází. Možná se časem o ztraceném Kristovu hrobu podaří zjistit nějaké další podrobnosti.

Tomáš Butta
farář ČČSH v kostele sv. Václava Na Zderaze

Poděkování:

Dne 7. března 1999 skončila výstava grafiky a kreseb Františka Bílka v Hollaru. Jménem Společnosti Františka Bílka děkuji členům Hollaru, kteří se zasadili za uskutečnění této výstavy. Výstava byla ukončena derniérou, kterou zahájil dr. Miroslav Kudrna svým fundovaným projevem. Dr. Kudrnovi patří vřelý dík za výborné uspořádání této výstavy jak po stránce odborné tak i technické. Dále děkuji Vlastě Chramostové za prožitek četby dopisů Zdenky Braunerové a Milanu Friedlovi za procitěný přednes „Jak mi dřeva povídala“ Fr. Bílka. Flétnistka Dana Mímrová svým hluboce prožitým přednesem své vlastní skladby na text „Modlitba - poděkování za stvoření. Děkuji Ti, Bože, že jse:ri“, skvěle zarámovala duchovní atmosféru celého večera. Upřímné díky za to.

V neposlední řadě děkuji dr. Haně Aulické a jejím kolegyním za obětavost a milou spolupráci po dobu příprav a trvání výstavy.

Pro zajímavost uvádím, že dne 7.3.1991 tj. před osmi lety byla oficiálně schválena a zaregistrována Společnost Františka Bílka.

Přibyslav Šimice

Drobné zprávy:

Ve výstavní síni Musaion v Havířově proběhla na přelomu roku výstava Český poetismus v grafické tvorbě první poloviny 20. století. Byla zde vystavena díla F. Bilka, B. Jaroňka, F. Jeneweina, F. Koblihy, J. Konůpka, M. Švabinského a J. Váchala. Výstavu uspořádalo Muzeum Těšínska ve spolupráci s pražskou grafickou sbírkou Dřít.

...

Na výstavu Evropské město kultury 1998 ve Stockholmu byla zapůjčena většina exponátů z Bílkovy pražské vily.

...

Ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy byla v únoru otevřena stálá expozice „Zdenka Braunerová doma i v cizině“.

...

Nakladatelství Arca JiMfa vydalo na konci minulého roku knihu *Karel Dostál-Lutinov bez mýtů, předsudků a iluzí* autorů P. Marka a I. Soldána. Zájemci si mohou knihu objednat na adrese nakladatelství: Křížová 46, 674 01 Třebíč.

...

Nakladatelství Torst vydalo knihu Martina C. Putny *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1948-1918*.

Pozvánka:

V sobotu 5. června uspořádáme jako každoročně ve spolupráci s ČČSH poznávací zájezd. Tentokrát se vydáme na jižní Moravu - prohlédneme si Muchovu Slovanskou epeje na zámku v Moravském Krumlově, Památník Bible královské v Kralicích a zbytky premonstrátského kláštera Rosa Coeli ze 12. stol. v Dolních Kounicích. Podle časových možností si prohlédneme i další zajímavosti tohoto kraje. Cena zájezdu bude cca 200 Kč. Závazné přihlášky do 16. května přijímá a bližší informace podává Iva Musilová, Banskobystrická 3, 160 00, Praha 6, tel. 02/24324164 (od 18 do 21 hod).

...

Příložené složenky jsou na úhradu členských příspěvků na rok 1999. Výše příspěvků se nezměnila (důchodci a studenti 25 Kč, ostatní 50 Kč), přestože nestačí ani na úhradu stále se zvyšujících nákladů na vydávání a rozesílání Zpráv – jedno číslo i s poštovným vychází kolem 25 – 30 Kč. Věříme, že ti členové, kteří si to mohou dovolit, přispějí vyšší částkou, za což předem upřímně děkujeme.

V našich Zprávách rádi otiskneme příspěvky nebo převzaté články, které nám poskytnete.

Kontaktní adresy Společnosti Františka Bílka:

ThDr. Lubomír Mířejovský
Lččkova 1516
149 00 Praha 4 - JM
(jednatel)

Přibyslav Šimice
Jeronýmova 614
511 01 Turnov
(předseda)

ČESKÁ SPOŘITELNA a.s.

Titulní strana: František Bílek: *Poutník* z cyklu *Cesta* z r. 1909.

ZPRÁVY	Pro své členy vydává dvakrát do roka Společnost Františka Bílka
	Adresa : Iva Musilová, Banskobystrická 3, 160 00, Praha 6 tel. 243 241 64

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p. - 02 Východní Čechy
č.j.: PP/1 - 133/96 ze dne 9.1.1996